

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ СХОДОЗНАВСТВА

КАФЕДРА КИТАЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Курсова робота

з китайської філології

на тему:

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МОДИФІКАТОРІВ НАПРЯМКУ В
СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Сидорової Віри Сергіївни

Студентки IV курсу групи Пкит 06-19

Спеціалізація 035.06 Східні мови і літератури

Філологія (Переклад (китайська))

Науковий керівник: Нижегородцева Альона Олегівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____ ЄКТС _____

Члени комісії

(підпис)(прізвище та ініціали)

(підпис)(прізвище та ініціали)

(підпис)(прізвище та ініціали)

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДИФІКАТОРІВ НАПРЯМКУ РУХУ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	5
1.1 Поняття "модифікатору" в сучасній лінгвістиці.....	5
1.2 Дослідження категорії модифікаторів в сучасній китайській мові	7
1.3 Граматичні особливості модифікаторів напрямку в сучасній китайській мові....	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДИФІКАТОРІВ НАПРЯМКУ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	19
2.1 Способи реалізації семантики напрямку в китайській мові	19
2.2 Функціональні особливості модифікаторів напрямку руху в сучасній китайській мові.....	21
ВИСНОВКИ	24
论文摘要	25
СПИСОК ВИКОРИСАНИХ ДЖЕРЕЛ	26

Вступ

Ця курсова робота спрямована на те, що більш глибоко ознайомитись з функціональними особливостями модифікаторів напрямку руху в сучасній китайській мові. Зокрема, дослідити граматичні, семантичні особливості дієслів напрямку.

Актуальність роботи. Проблема вивчення дієслів напрямку дуже актуальна у зв'язку з тим, що багато помилок допускається при використанні дієслів напрямку у реченні. Функціональні особливості модифікаторів напрямку руху представлені у багатьох роботах вчених лінгвістах, таких як Ван Ли, Ноам Хомський, Ринт Сибезма та інші. На основі цих робіт, розглядаються основні шляхи використання дієслів напрямку.

Мета роботи – дослідити функціональні особливості модифікаторів напрямку в сучасній китайській мові.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань:

- обґрунтувати теоретичне поняття модифікатору в сучасній лінгвістиці
- дослідити категорії модифікаторів в сучасній китайській мові
- схарактеризувати функціональні особливості модифікаторів напрямку в сучасній китайській мові

Об'єктом дослідження є модифікатори напрямку в сучасній китайській мові.

Предметом дослідження є основні функціональні особливості засобів реалізації модифікаторів в сучасній китайській мові

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання конкретних завдань роботи передбачалося застосування теоретичних загальнонаукових методів, зокрема формалізація, індукція та дедукції задля огляду стану вивчення досліджуваної проблематики. Структурний метод дозволив визначити граматичні структури, що реалізують семантику результативних

конструкцій. Для характеристики функціональних особливостей модифікаторів результату було використано метод безпосередніх складників.

Практичне значення цього дослідження полягає в можливості використання його результатів в процесі викладання китайської мови для підвищення знань студентів, зокрема в таких дисциплінах як «Практична граматики китайської мови», «Теоретична граматики китайської мови».

Структура роботи включає: вступ, два розділи, висновків до кожного з них, загальних висновків, анотації та списку використаної літератури. Обсяг роботи становить 27 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДИФІКАТОРІВ НАПРЯМКУ РУХУ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Поняття "модифікатору" в сучасній лінгвістиці

Модифікатор - синтаксична одиниця в словосполученні чи реченні, яка уточнює значення іншого слова, словосполучення чи речення, тобто називає їх властивості, якості або характеристику.

Лінгвістичні модифікатори (в англ. літературі - hedges, в нім. - Hecken) визначаються як слова, здатні змінювати аспекти значень інших слів, на які вони спрямовані. [9]

У лінгвістиці модифікатор — це необов'язковий елемент у фразовій структурі або у структурі речень

Наприклад, “сумна дівчинка” прикметник “сумна” виступає модифікатором в іменниковій фразі, надаючи додаткові подробиці про те, яка саме ця дівчинка.

Модифікатор може бути представлений одним словом, словосполученням або підрядним реченням.

Модифікатори можна розділити на кілька категорій, включаючи прикметники, прислівники, квантори та детермінанти. Крім того, деякі лінгвісти поділяють модифікатори на:

- Постмодифіктор — модифікатор, розміщений після визначеного слова.
- Премодифікатор - модифікатор, розміщений перед визначеним словом.

Наприклад:

1. Хлопчик в саду спостерігав за метеликами.

У цьому реченні “хлопчик” це модифіковане слово, а “в саду” це модифікатор.

2. Вона отримала середню освіту в школі.

У цьому реченні “освіта” це модифіковане слово, а “середню” це премодифікатор.

Саме визначане (модифіковане) слово називається вершиною або головним елементом (head)

Існує два основних типи модифікаторів — це прикметники (і прикметникові словосполучення та прикметникові речення), які змінюють значення іменників; та прислівники (і прислівникові словосполучення, і прислівникові речення), що змінюють значення інших частин мови, зокрема дієслова, прикметники та інші прислівники, а також цілі фрази чи речення.

Наприклад:

Вона дуже обережно поклала книги на стіл. (прислівник у прислівниковій фразі)

Він дуже сором'язливий. (прислівник у прикметниковій фразі)

Однак не всі прикметники та прислівники є неодмінно модифікаторами; прикметник, як правило, вважатиметься модифікатором при атрибутивному використанні, але не при предикативному.

За приклад можемо взяти таке речення:

3. Його обличчя стало бліде.

У цьому реченні слово “бліде” ми не можемо назвати модифікатором “стало”, тому що якщо вилучити його речення втрачає сенс.

Взагалі, в сучасній лінгвістиці модифікатори можна розділити на такі групи:

1) підкреслюють неясність, що сприяє некатегоричності судження - майже, трохи, більш, менш, дуже;

2) підкреслюють точність, що сприяють категоричності судження- абсолютно, повністю, абсолютно, точно, зовсім, зовсімне;

3) займають проміжний характер - більш-менш;

4) виражають (не) завершеність інформації - і тому подібне, і так далі, і так потім, інше, тобто, таким чином;

5) виступають як частина слова і сприяють його семантичній навантаженості [2]

Крім того, модифікатори можна класифікувати згідно наростанню (зменшенням) ступеня ознаки:

1. Індикатори наростання ступеня ознаки: більш, навіть, найбільший, ні, а, ще.
2. Індикатори зменшення ступеня ознаки: менш, небільше, найменш
3. Індикатори, які можуть показувати як наростання, так і зменшення ступеня ознаки: майже, непрямо, а.

1.2 Дослідження категорії модифікаторів в сучасній китайській мові

Модифікатор, який ще називають комплемент або додатковий член в китайській мові використовується зазвичай щоб вказати або уточнити результат, ступінь, стан, напрямок, ймовірність або можливість виконання тієї чи іншої дії. Модифікатор займає позицію в реченні після присудка (дієслівного або якісного).

Отже, з цього виходить, що модифікатор співпадає з поняттям постпозитивна обставина. Проте у таких випадках, як обставини способу дії, результату, ступеню, комплементи кратності, тривалості, кількості модифікатор може бути більш самостійним, але й також можуть бути частиною членованого присудку (як у випадку результативних морфем, комплементу ймовірності, напрямку).

Грамматичні особливості:

1. Комплементарні частки ставляться після присудка.
2. Комплемент може бути виражений прикметником, дієсловом, числівником або виразом, до складу якого входять числівники.
3. Частка 得 в більшості випадків ставиться між присудком і комплементарної часткою.
4. Після дієслова-присудка за комплементом може слідувати додаток [16]

Залежно від значення і структури виділяють такі компоненти (модифікатори):

- 1) Комплемент ступеню (程度补语 chéngdubǔyǔ)
- 2) Комплемент способу дії (状态补语 zhuàngtài bǔyǔ)
- 3) Комплемент результату (结果补语 jiéguǒ bǔyǔ)
- 4) Комплемент ймовірності виконання дії (可能补语 kěnéng bǔyǔ)
- 5) Комплемент напрямку виконання дії (趋向补语 qūxiàng bǔyǔ)
- 6) Комплемент кратності виконання дії (动量补语 dòngliàng bǔyǔ)
- 7) Комплемент тривалості виконання дії (数量补语 shùliàng bǔyǔ)
- 8) Комплемент кількості (数量补语 shùliàng bǔyǔ) [4]

I. Комплемент ступеню - це компонент, який вказує на те, що певна дія чи характер предмета, явища або особи досягає певної міри.

Комплементи ступеню можуть бути оформлені службовим словом 得 або шляхом приєднання до присудка (вираженого дієсловом психічних процесів або прикметником) однієї з комплементарних частинок (极 jí, 透 tòu, 死 sǐ) і 了.

Комплементи ступеню оформлені службовим словом 得:

4. a 他说得快。Tā shuō dé kuài. Він швидко говорить (прикметник)

b 我气得很! Wǒ qì dé hěn! Я такий злий! (прислівник, може стояти після присудка, який вказує на розумову діяльність або почуття)

c 我笑得肚子都痛了。Wǒ xiào dé dùzi dōu tòngle. Я так сміявся, що болить живіт (словосполучення)

Комплементи ступеню без службового слова 得:

极 jí – надзвичайно, вкрай, вельми

5. a 好极了！hǎojíle! Чудово, відмінно!

b 好吃极了。jíle .Дуже смачно (пальчики оближеш)

透 tòu – вкрай, повністю, наскрізь.

6. a 你的衬衫湿透了。Nǐ de chènshān shī tòule. Ваша сорочка промокла наскрізь.

b 哥哥饿透了。Gēgē è tòule. Старший брат дуже зголоднів.

死 sǐ - до смерті, смертельно, наглухо, міцно

7. a 你姐姐好看死了。Nǐ jiějiě hǎokàn sǐle. Твоя старша сестра шалено красива.

b 今天热死了。Jīntiān rè sǐle. Сьогодні смертельно жарко.

Присудок, оформлений комплементом ступеню, не оформлюється аспектними словами 了, 着, 过.

II. Комплемент стану - вводить поняття стану або способу виконання дія, тобто оцінює або описує як?, яким чином? виконується дія. У якості комплементу способу дії використовуються прикметник, дієслово, питальний займенник або словосполучення, які приєднуються до присудка (дієслівного або якісного) за допомогою службового слова 得, яке ставиться між присудком та комплементом.

Наприклад:

8. 她唱歌唱得很好听。Tā chàng gē chàng dé hěn hǎotīng. Вона дуже добре співає.

Крім дієслова і прикметника, після 得 в реченнях даного типу також можуть вживатися з:

1. Дієслівні словосполучення (动词短语 - dòngcí duǎnyǔ)

孩子们高兴得跳了起来。Háizimen gāoxìng dé tiàoleqǐláilái. Діти застрибали від радості.

2. Подвоєний прикметник (重叠式形容词 – chóngdiéshì xíngróngcí)

我说得清清楚楚。Wǒ shuō dé qīngqīngchǔchǔ. Я зрозуміло пояснив.

3. Друга граматична основа (підмет і присудок) (主谓短语 - zhǔwèi duǎnyǔ)

她羞得脸红了。Tā xiū dé liǎn hóngle. Їй так було ніяково, що почервоніла.

4. Сталі словосполучення або фразеологізм (固定结构 - gùdìng jiégòu)

我最近忙得团团转。Wǒ zuìjìn máng dé tuántuánzhuàn. Останнім часом я кручуся, як білка в колесі.

5. Типові синтаксичні структури (固定句式 - gùdìng jùshì)

妈妈歌唱得比谁都好听。Māmā gēchàng dé bǐ shéi dōu hǎotīng. Мама співає краще за всіх. [7]

III. Комплемент результату - це комплемент, який вказує на результат виконання дії, займає позицію після присудка. Утворюється шляхом прямого приєднання до дієслова однієї з результативних морфем, що характеризують результат дії.

У якості результативних морфем частіше використовуються дієслова або прикметники. Найбільш вживані результативні морфеми наступні:

- Дієслова: 完 wán, 会 huì, 见 jiàn, 懂 dǒng, 开 kāi, 着 zháo, 住 kāi, 到 dào, 倒 dǎo, 掉 diào, 通 tōng, 死 sǐ, 走 zǒu, 满 mǎn ...

- Прикметники: 对 duì, 错 cuò, 好 hǎo, 坏 huài, 大 dà, 小 xiǎo, 早 zǎo, 晚 wǎn, 快 kuài, 慢 màn, 烂 làn, 惯 guàn, 清楚 qīngchǔ, 干净 gānjìng .....

- Прийменникові словосполучення, які вказують на місце або напрямок дії: 飞往中国 fēi wǎng zhōngguó, 在于乌克兰 zài yú wūkèlán.

IV. Комплемент можливості або ймовірності дії - вказує на можливість або неможливість досягнення дії або ситуації якогось рівня, стану, результату або межі. [3] Потенційна форма дієслова в китайській мові також може бути виражена за

допомогою 能 néng (могти), яка часто може використовуватися замість комплементу можливості.

Для того щоб побудувати комплемент ймовірності потрібно після дієслівної морфеми перед комплементом результату або комплементом напрямку поставити спеціальні інфікси 得, 不.

Слід зазначити, що словосполучення з інфіксом 得 вказує на можливість, а з інфіксом 不 відповідно на неможливість виконання дії, при цьому ці комплементи можуть бути виражені одним словом, або словосполученням, яке вказує на результат або напрямок.

Наприклад:

9. a 只有她才能让我得到皇上的青睐。Zhǐyǒu tā cáinéng ràng wǒ dédào huángshàng de qīnglài. Тільки вона може допомогти мені здобути прихильність імператора.

b 这个衣柜搬不进去。Zhège yīguì bān bù jìnqù. Цю шафу не можна занести всередину.

Іншим способом побудови комплементу ймовірності є приєднання до основного дієслова 得了 (dé liǎo) або 不了 (bù liǎo).

Граматичні особливості:

- У якості результативної морфеми можуть використовуватись дієслова (吃得下, 听不懂), прикметники (听得清楚, 写得对) або словосполучення типу дієслово + комплемент (吃不下去, 讲不出来).

- Дієслова, оформлені комплементом можливості, можуть приймати після себе прямий додаток.

- Перед дієсловами, оформленими комплементом можливості, у стверджувальній формі можуть стояти модальні дієслова можливості (能, 可能),

якщо є впевненість, або в загальному запитанні, якщо є сумнів, при цьому сенс речення не змінюється

- Дієслова, оформлені комплементом можливості, не приймають після себе видо-часовими службовими словами 了, 着, 过.

V. Комплемент напрямку виконання дії - вказує не тільки на рух, або дію, але й на напрямок, в якому відбувається рух або дія, які або виконує сам суб'єкт дії, або ж суб'єкт виконує дію над об'єктом.

За своїми граматичними та семантичними властивостями комплементи напрямку дії можуть бути простими (одно-морфемними) або складними (двох-морфемними).

Простий комплемент напрямку утворюється двома способами:

Спосіб 1. Шляхом приєднання до основного дієслова 来 lái підходити (рух в напрямку до мовця), 去 qù відходити (рух в напрямку від мовця). Такі дієслова вказують на напрямок руху стосовно мовця.

Наприклад:

10. 他们都跑来了。 Tāmen dōu pǎo lái le. Вони всі підбігли. (跑来 – підбігти сюди (до мовця))

Спосіб 2. Шляхом приєднання до основного дієслова 上 shàng підніматись (рухатись вгору, відрив від площини), 下 xià спускатися (вниз), 进 jìn входити, 出 chū виходити, 回 huí повертатися назад, 过 guò проходити (повз, через, по площині), 起 qǐ піднятися, відірватися від поверхні. Такі дієслова вказують на напрямок руху стосовно простору.

Наприклад:

11. 快出来吧! Kuài chū lái ba! Скоріш виходь! (出来 – виходити (від мовця))

Складний (комплексний) комплемент утворюється шляхом приєднання до основного дієслова 上, 下, 进, 出, 回, 过, 起, а потім слідує 来 / 去. Таке словосполучення одночасно вказує на сам рух або дію, на напрямок руху або дії стосовно простору, а також на напрямок руху або дії стосовно мовця.

Наприклад:

12. a 他从包里拿出来一本书。Tā cōng bāo lǐ náchū lái yī běn shū. Він дістав із сумки книгу.

b 我笑起来了。Wǒ xiào qǐ lái le. Я розсміявся/засміявся.

Слід зазначити, що в китайській мові існують також складні комплементи напряму, що мають крім основних значень, безліч додаткових значень.

Можемо взяти за приклад дієслово /прикметник + 起来 (позначає напрямок дії знизу вгору).

Наприклад:

13. 老师突然站了起来。Lǎoshī túrán zhàn le qǐ lái. Вчитель раптово підвівся.

Також може позначати початок і продовження якої-небудь дії. Присудок в таких випадках може бути виражений дієсловом або прикметником.

Наприклад:

14. a 七月天气热起来了。Qī yuè tiān qì rè qǐ lái le. У липні погода стала спекотною. (присудок виражено прикметником)

b 小孩子哭起来了。Xiǎo hái zi kū qǐ lái le. Дитина почала плакати. (присудок виражено дієсловом)

VI. Комплемент кратності виконання дії - це комплемент, який вказує на те, скільки раз відбулася дія, і виражається числівником в поєднанні з одним із дієслівних рахункових слів.

До найбільш вживаним дієслівним рахунковим словами відносяться: 次 cì, 遍 biàn, 趟 tàng, 回 huí, 番 fān, 顿 dùn, 下儿 xiàr, 场 cháng. У поєднанні з дієсловом і числівником всі перераховані вище морфемі мають значення «раз», проте кожна з них вживається з певним видом дієслів, в залежності від їх значення.

Наприклад:

15. a 我吃过两次烤鸭。 Wǒ chīguò liǎng cì kǎoyā. Я двічі їв смажену качку.

b 妈妈叫了他一声。 Māmā jiàole tā yī shēng. Мама покликала його один раз.

Крім того, в китайській мові існує ще одна категорія дієслівних рахункових слів, в якій замість спеціальних рахункових слів (次, 回, 遍 і т.д.) використовуються іменники, так чи інакше, пов'язані з конкретної дії.

Наприклад:

16. 让我咬一口! Ràng wǒ yǎo yīkǒu! Дозвольте мені відкусити один раз!

Після присудка в реченнях з комплементом кратності можуть використовуватися тільки модальні частки 了 і 过.

VII. Комплемент тривалості виконання дії - це комплемент, який вказує на тривалість дії і виражається словом або словосполученням, що позначає відрізок часу.

Наприклад:

17. 我看了一会儿的电视。 Wǒ kànle yīhuìr de diànshì. Я деякий час дивився телевізор.

У пропозиціях з комплементом тривалості після присудка може використовуватися модальна частка 了, але не можуть використовуватися частки 过 і 着.

Також варто зазначити, якщо дія почалася в минулому і продовжується до теперішнього моменту, то модальна частка 了 використовується як після дієслова, так

і після комплементу. Якщо дія почалася в минулому і продовжується до теперішнього моменту, то в реченні використовуються дві модальних частки 了 - перша після дієслова, друга після комплементу. Якщо дію вже закінчилося, то 了 вживається тільки після присудка. [3]

Наприклад:

18. a 我的朋友在乌克兰住了两年了。Wǒ de péngyǒu zài wūkèlán zhùle liǎng niánle. Мій друг живе в Україні два роки. (все ще живе)

b 我的朋友在乌克兰住了两年。Wǒ de péngyǒu zài wūkèlán zhùle liǎng nián. Мій друг прожив в Україні два роки. (зараз вже не живе)

VIII. Комплемент кількості - це комплемент, який вказує на кількісну різницю двох порівнюваних предметів, вживається після присудка, вираженого прикметником. Такі речення утворюються за допомогою 比.

Комплемент кількості утворюється шляхом приєднання до присудка, вираженого прикметником, числівника в поєднанні з іменником або таких слів як:

一些 yīxiē - трохи

一点儿 yīdiǎnr - трохи

多了 duōle - набагато

得多 déduō – набагато

Наприклад:

19. a 这件大衣比那件贵一百块钱。Zhè jiàn dàyī bǐ nà jiàn guì yībǎi kuài qián. Це пальто дорожче того на сто юанів.

b 他以前的画比现在的好多了。Tā yǐqián de huà bǐ xiànzài de hǎoduōle. Його минулі картини набагато краще теперішніх.

Якщо привід 比 опускається, то в таких випадках мається на увазі непряме порівняння одного об'єкта з іншим, про який не згадується в реченні, комплемент кількості також використовується в позиції після присудка.

Наприклад:

20. a 现在我身体好多了。Xiànzài wǒ shēntǐ hǎoduōle. Зараз моє здоров'я набагато краще.

b 他的成绩好一些。Tā de chéngjī hǎo yīxiē. Його оцінки трохи покращилися.

1.3 Граматичні особливості модифікаторів напрямку в сучасній китайській мові

Як зазначалося раніше, комплемент напрямку дії вказує не тільки на рух, або дію, але й на напрямок, в якому відбувається рух або дія, які або виконує сам суб'єкт дії, або ж суб'єкт виконує дію на об'єктом. Цей тип комплементу зазвичай вживається з дієсловами руху, такими як йти, летіти, плисти, їхати тощо, і вказує на напрямок руху.

Для цього в китайській мові використовуються спеціальні дієслова напрямку руху, які використовуються у якості комплементу (модифікатора, додаткового члена) напрямку руху (дії). Комплементи напрямку дії можуть бути простими (одно-морфемними) або складними (двох-морфемними).

Розглянемо основні граматичні особливості комплементів результату:

Якщо дія відбувається у напрямку до мовця, то використовується 来 lái , якщо ж дія відбувається у напрямку від мовця, а не до нього, то використовується 去 qù.

Наприклад:

21. a. 他们都跑来了。(跑来 – підбігти сюди (до мовця))

b. 她进去换了一件衣服。Tā jìnqù huànle yī jiàn yīfú. Вона зайшла, щоб перевдягнутись。(进去 jìnqù – зайти туди (від мовця))

У простому і складному комплементі додаток, виражений словом чи словосполученням, що означає місце, вживається перед 来/去, 了 завжди вживається наприкінці речення.

Наприклад:

22. 他往公园里走了。Tā wǎng gōngyuán lǐ zǒule. Він пішов у парк.

В той же час, якщо додаток, виражений словом або словосполученням, позначає будь-який предмет чи явище, воно може стояти як перед, так і після 来/去, що не впливає на зміст речення.

Наприклад:

23. a. 我妈妈给我寄回很多照片来了。Wǒ māmā gěi wǒ jìhuí hěnduō zhàopiàn lái le. Мама надіслала мені багато фотографій

b. 我妈妈给我寄回来很多照片了。Wǒ māmā gěi wǒ jìhuílái hěnduō zhàopiàn le. Мама надіслала мені багато фотографій

Складний комплемент напрямку може іноді бути використаний окремо від дієслова, до якого він приєднаний, і в такому разі виступати в ролі простого комплементу напрямку. Ось декілька прикладів:

24. a. 她走了进来, 然后坐在沙发上。Tā zǒule jìnlái, ránhòu zuò zài shāfā shàng. Вона увійшла і потім сіла на диван.

b. 他开门, 我就进来了。Tā kāimén, wǒ jiù jìnlái le. Він відчинив двері, і я увійшов.

В першому реченні 进来 є складним комплементом, що використовується з дієсловом 走, а у другому реченні 进 є головним дієсловом в той час як 来 є модифікатором.

Висновки до першого розділу

У першому розділі було дано визначення модифікатору в сучасній лінгвістиці, а також дано його чітку класифікацію. Дослідили категорії модифікаторів в сучасній китайській мові, а саме залежно від значення і структури виділили 8 типів комплементів (модифікаторів), розглянули їхні особливості побудови і використання. Після більш детально розглянули комплемент напрямку та його граматичні особливості, а саме, що специфічний тип комплемента, який вказує на напрямок руху або дії. Залежно від контексту, комплемент напрямку може вказувати на рух самого суб'єкта дії або на рух об'єкту.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДИФІКАТОРІВ НАПРЯМКУ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Способи реалізації семантики напрямку в китайській мові

Для початку розглянемо що ж таке семантика. Семантика - розділ мовознавства, пов'язаний з лексикологією; вивчає значення (теж у діахронному, історичному перекрої) слів і їхніх складових частин, словосполук і фразеологізмів. Термін походить від грец. *σημαντικός* (семантікос), “значимий”, утвореного з *σημαίνω* (семаіно) — “значити, вказувати” та також від *σήμα* (сема) — “знак”, “позначка”, “символ”. [2]

З граматичної точки зору всю масу китайських дієслів насамперед потрібно поділити на повнозначні дієслова і дієслова допоміжні. Повнозначних дієслова здатні самостійно виконувати функцію простого присудка. У складі складного присудка вони висловлюють основне лексичне значення. Допоміжні ж дієслова зазвичай не можуть самостійно функціонувати в ролі простого присудка, а в складі складного присудка передають різного роду додаткові значення.

Повнозначні дієслова в свою чергу поділяються на результативні і не результативні. Для дієслів китайської мови такий розподіл є релевантним, бо ці класи дієслів істотно відрізняються один від одного за своїми семантико-морфологічними і синтаксичними властивостями і особливостям.

Результативні дієслова, позначаючи дію або стан предмета, разом з тим містять також додаткове значення результативності. За морфемного складу вони завжди являють собою багатоскладні лексичні одиниці.

Наприклад: 改良 *gǎiliáng* “поліпшити”, 吃饱 *chībǎo* “наїстися, насититися”, 猜到 *cāidào* “здогадатися, вгадати”, 感觉到 *gǎnjué dào* “відчути”, 劝过来 *quànguò lái* “переконати”, 想起来 *xiǎngqǐ lái* “згадати” і т.п

Результативні дієслова поділяються на власне результативні та результативно-направлені. Останні, на відміну перших, крім значення результативності, містять також значення напруженості.

Дієслова, які вказують напрямок дії, поділяються на прості та складні.

Прості, в свою чергу, поділяються на дві групи:

1. Дієслова, які вказують на напрямок руху стосовно простору 进 jìn «заходити», 出 chū «виходити», 下 xià «спускатись», 上 shàng «підніматись», 回 huí «повертатись», 过 guò «проходити (через)», 起 qǐ «підніматись»

2. Дієслова, які вказують на напрямок руху стосовно мовця 来 lái «приходити» и 去 qù «уходити»

При цьому, ці дієслова можуть використовуватись як самостійні дієслова, так і приєднуватися до інших дієслів як модифікатори, щоб вказати напрямок дії.

Наприклад:

25 a. 他们来了! Tāmen lái le! Вони прийшли!

b. 她慢慢地进来, 看着我, 说: “你好, 我是你新的同事。” Tā màn màn de jìnlái, kànzhe wǒ, shuō: "Nǐ hǎo, wǒ shì nǐ xīn de tóngshì." Вона неквапливо увійшла, подивилася на мене і сказала: "Привіт, я твоя нова колега"

У реченні a дієслово 来 єсамостійним дієсловом, в той час як у реченні b 进 це головне дієслово, а 来 це модифікатор, який вказує на напрямок руху стосовно мовця.

Як вже було показано вище, дієслова другої групи можуть виступати компонентом до дієслів першої групи, які в таких словосполученнях використовуються як основне дієслово, а дієслова другої групи уточнюють напрямок руху або дії стосовно мовця.

Крім цього, дієслова 1 та 2 групи можуть поєднуватися, утворюючи складні (двоморфемні) компоненти напрямку, і в такому складі приєднуватися до основного дієслова. Таке словосполучення одночасно вказує на сам рух або дію, на напрямок руху або дії стосовно простору (1 група), а також на напрямок руху або дії стосовно мовця (2 група).

Наприклад:

26. 我去超市买东西，买回来后一起做饭吧。Wǒ qù chāoshì mǎi dōngxi, mǎi huílái hòu yīqǐ zuòfàn ba. Я піду в магазин, куплю продукти, повернуся, і ми разом приготуємо їжу.

Хочеться також звернути увагу на те, що деякі складні модифікатори можуть мати інше значення, коли використовуються з дієсловами, що не виражають пересування у просторі. Конкретний переклад таких словосполучень залежить від значення основного дієслова.

Модифікатор 出来 chūlai у поєднанні з дієсловом 看 kàn «дивитися» передає значення «визначити по зовнішньому вигляду», а з дієсловом 想 xiǎng «думати» - означає «придумати»:

27 a. 他的表情让我看出来他在说谎。Tā de biǎoqíng ràng wǒ kàn chūlái tā zài shuōhuǎng. Я побачив з його виразу, що він бреше.

b. 这个方法是谁想出来的？Zhège fāngfǎ shì shéi xiǎng chūlái de? Хто придумав цей метод?

Модифікатор 下去 yàxià у поєднанні з дієсловами, що не виражають пересування у просторі вказує на продовження дії (说下去, 读下去, 学下去, 唱下去 тощо), а при прикметниках – посилення ознаки, наприклад:

27. 他在谈话中感到很轻松，因此可以一直说下去。Tā zài tánhuà zhōng gǎndào hěn qīngsōng, yīncǐ kěyǐ yīzhí shuō xiàqù. Він відчуває себе невимушено в розмові, тому може продовжувати говорити.

2.2 Функціональні особливості модифікаторів напрямку руху в сучасній китайській мові

В попередньому підрозділі ми визначили, що модифікатори напрямку руху відносяться до результативних дієслів. Складові частини результативних дієслів

існують в мові і як самостійні слова (дієслова і прикметники, як односкладові, так і двоскладові).

Суфіксація в китайській мові використовується головним чином у контексті результативних дієслів, і відіграє важливу роль у таких конструкціях.

Результативно-направлені дієслова утворюються суфіксами: 上 shàng, 下 xià, 进 jìn, 出 chū, 过 guò, 起 qǐ, 回 huí. Наприклад: 走上 zǒushàng «піднятися», 躺下 tǎngxià «лягти».

Суфікси, які утворюють результативно-направлені дієслова, часто приєднуються до дієслівних морфем, які позначають дії, не пов'язані з пересуванням у просторі. Це є характерною особливістю цих суфіксів: 住上 zhùshàng «прожити», 犯下 fànxià «зробити (злочин, помилку)», 买进 mǎijìn «закупити», 想出 xiǎngchū «вигадати, додуматися», 胜过 shèngguò «перевершити», 说起 shuōqǐ «заговорити», 救回 jiùhuí «врятувати» і ін. [4]

Перейдемо до прикладів:

28 a. 他犯下了一个可怕的错误。Tā fànxiàle yíge kěpà de cuòwù. Він зробив жахливу помилку.

b. 这家公司在市场上买进了大量的房地产。Zhè jiā gōngsī zài shìchǎng shàng mǎi jìn le dàliàng de fángdìchǎn. Ця компанія купила велику кількість нерухомості на ринку.

З цих прикладів ми бачимо, що у випадках, коли дієслова направленості приєднуються до дієслівних морфем, які не пов'язані з пересуванням у просторі вони утворюються власне результативні дієслова.

Семантика дієслів руху не вичерпується лише вказівкою на рух у напрямку до або від місця, де знаходиться мовець. Мовні ситуації відрізняються позицією мовця по відношенню до орієнтиру руху, місцезнаходження мовця (всередині чи зовні), участі або не участі мовця у процесі дії-руху.

Висновки до другого розділу

У другому розділі було дано визначення поняттю семантики в лінгвістиці. З граматичної точки зору розподілено дієслова на повнозначні та допоміжні. Було визначено, що дієслова напрямку руху ділять на дві групи. Перша група це дієслова, що вказують на напрямок руху стосовно простору, а друга група це дієслова, які вказують на напрямок руху стосовно мовця.

На основі цих знань було визначено функціональні та симантичні особливості модифікаторів напрямку руху в сучасній китайській мові.

ВИСНОВКИ

У даній роботі ми дослідили функціональні особливості модифікаторів результату в сучасній китайській мові.

Для досягнення цієї мети ми розглянули теоретичні поняття модифікаторів у сучасній лінгвістиці, де вони визначаються як слова, що можуть змінювати значення інших слів, до яких вони відносяться. Ми також дослідили категорії модифікаторів, їхню будову та використання у сучасній китайській мові. Залежно від значення і структури виділили 8 типів модифікаторів: комплемент ступеню (程度补语 chéngdubǔyǔ), комплемент способу дії (状态补语 zhuàngtài bǔyǔ), комплемент результату (结果补语 jiéguǒ bǔyǔ), комплемент ймовірності виконання дії (可能补语 kěnéng bǔyǔ), комплемент напрямку виконання дії (趋向补语 qūxiàng bǔyǔ), комплемент кратності виконання дії (动量补语 dòngliàng bǔyǔ), комплемент тривалості виконання дії (数量补语 shùliàng bǔyǔ), комплемент кількості (数量补语 shùliàng bǔyǔ).

На основі цих знань схарактеризовано функціональні особливості модифікаторів напрямку руху в сучасній китайській мові. Модифікатор напрямку - вказує не тільки на рух, або дію, але й на напрямок, в якому відбувається рух або дія, які або виконує сам суб'єкт дії, або ж суб'єкт виконує дію над об'єктом. За своїми граматичними та семантичними властивостями комплементи напрямку руху можуть бути простими (одно-морфемними) або складними (двох-морфемними). Більшість складних комплементів напрямку мають тільки одне (основне) значення, але деякі також можуть використовуватися і в додатковому значенні, коли використовуються разом з дієслівними морфемами, які не пов'язані з пересуванням.

论文摘要

表征了现代汉语动向修饰语的功能特点。方向修饰语——不仅表示动作或动作，还表示动作或动作发生的方向，要么是动作的主语自己进行，要么是主语对宾语进行动作。根据它们的语法和语义特性，运动方向的补语可以是简单的（单语素）或复杂的（双语素）。大多数复杂的方向补语只有一个（主要）含义，但当与与运动无关的动词语素一起使用时，有些也可以具有补语含义。

СПИСОК ВИКОРИСАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ван Ляо И. Основы китайской грамматики. (1954).
2. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / — Київ : ВЦ «Академія», 2007. — Т. 2 : М — Я. (ст.376.)
3. Тань Аошуан. (б. д.). Китайская картина мира: Язык, культура, ментальность /Тань Аошуан – М.: Языки славянской культуры.
4. Товянская Е. Прагматическая функция пассивных конструкций bei в современном китайском языке // Китаєзнавчі дослідження: зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т сходознав. ім. А. Ю. Кримського, Укр. асоц. китаєзнавців. — К.,(2011)
5. Adrian, A., A, D. R., & M, H. R. (Ред.). (1984). Linguistics: An introduction to language and communication. (2-ге вид.). The MIT Press.
6. Biq, Yung-o, James Tai & Sandra Thompson. 1996. Recent developments in functional approaches to Chinese. New Horizons in Chinese Linguistics, ed. by C.-T. James Huang & Y.-H. Audrey Li. Dordrecht; Boston: Kluwer.
7. Boas, H.C. (2003). A constructional approach to resultatives. Stanford, CA: CSLI Publication.(ст. 242-43)
8. Chang, Jung-hsing. 2003. Event structure and argument linking in Chinese. Language and Linguistics 4
9. Cheng, Q.L. (2006). Conceptual frame and recognition. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press
10. Li Dejing, Cheng Meizheng A practical chinese grammar for foreginers - Beijing language and culture unuversity press (2008.)
11. Tai, James H-Y. (1984). Verbs and times in Chinese: Vendler's four categories. Papers from the Parasession on Lexical Semantics, ed. by David Testen, Veena Mishra & Joseph Drogo. Chicago: Chicago Linguistic Society.

12. Lu, John H-T. (1977). Resultative verb compounds vs. directional verb compounds in Mandarin. *Journal of Chinese Linguistics* 5
13. McDonald, Edward. (1994). Completive verb compounds in Modern Chinese: A new look at an old problem. *Journal of Chinese Linguistics* 22
14. 汉语语法三百点。张若莹。— 北京, (2004).
15. 新目标 第二册 中国—北京, (2006).
16. 陈昌来「现代汉语动词的句法语义属性研究」, 上海: 学林出版社, 2002.— 页 52
17. 齐沪扬等编「现代汉语虚词研究综述: 现代汉语虚词研究丛书」, 合肥: 安徽教育出版社, 2002. — 页 152-153.
18. 马庆株「汉语动词和动词性结构」, 北京: 北京语言学院出版社, 1992. — 页 188.
19. Chinese-English and English-Chinese online dictionaries
<https://www.linguee.com/english-chinese>
20. Chinese-English and English-Chinese online dictionaries
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-chinese>